

km (doslej 65.000); 4. Srbija 80.000 kv. km (doslej 48.000); 5. Crnagora 16.000 kv. km (doslej 9000). Kar se tiče prebivalstva, bo štela: 1. Rumunsko 6 mil. 260.000 prebivalcev (preje 6.000.000); 2. Bolgarija 4 mil. 600.000 prebivalcev (preje 3.800.000); 3. Grška 4 mil. 100.000 prebivalcev (preje 2.500.000); 4. Srbija 3.600.000 prebivalcev (preje 2.500.000); 5. Crnagora 480.000 prebivalcev (preje 250.000). Iz teh podatkov je razvidno, da se najbolj poveča Grška, najmanj pa Srbija.

Bukareške zanimivosti.

Besedilo mirovne pogodbe so podpisali zastopniki različnih držav z zlatim peresom in sicer z istim, s katerim se je podpisala mirovna pogodba med Rusijo in Japanom.

Rumunski kralj je hotel vsem zastopnikom na bukareški konferenci podeliti odlikovanja, a bolgarski zastopniki so prosili, da se naj njih prezre, ker povodom takega mirovskega sklepa ne morejo sprejeti nobenih odlikovanj.

Za mirovno pogodbo se je predlagalo besedilo, da bo odslej med balkanskimi državami vladal mir in soglasje. Bolgarski zastopniki pa besede soglasje niso hoteli sprejeti. Nazadnje so se zjedini na besedo: prijateljstvo, namesto: soglasje.

Srbi so na bukareški konferenci najodločnejše odklonili, da bi se narodnostim in verskim izpovedanjem v Makedoniji zagotovila šolska in verska svoboda, dočim so se druge države pokazale v tem oziru zelo spravljive. Za to je tudi malo upanja, da bodo Srbi katolikom dovolili versko prostost, kakor so preje razglašali, ko še so bili v negotovosti glede ozemlja. V stari Srbiji se sme samo v avstrijskem poslaništvu katoliško maševati.

Slovenske kmetijske in gospodinske šole.

* **Tromesečni tečaj** za kuho in gospodinjstvo se otvorijo na cesar Franca Jožefa I. jubilejnem učiteljski šolskih sester v Mariboru s šolskim letom 1913-1914 po dopisu visokega c. kr. deželnega šolskega sveta v Gradcu z dne 31. maja 1913, št. 3, 4371-1 1913. Sprejemajo se absolventinje učiteljske, kakor tudi druga dekleta, ki se žele v kuhi in gospodinjstvu izobraziti. Začetek je dne 1. oktobra leta 1913, dne 3. januarja in dne 15. aprila 1914. Radi natančnejših pojasnil za sprejem se je treba oglašiti pri predstojništvu zavoda šolskih sester v Mariboru.

* **Gospodinski tečaj** na deželni kmetijski šoli v St. Juriju ob južni žel. se bo začel dne 15. sept. in bo trajal do 26. okt. Ker se je že toliko prosilk oglasilo, da jih je mogoče le en del sprejeti, se tečaj ne bo posebej razpisal.

* **Na kmetijski šoli** na Grmu se prične novo šolsko leto z mesecem novembrom. Učenci se sprejemajo v zimsko šolo in v letno šolo. Zimska šola traja dve zimi od novembra do konca marca in je namenjena sinovom iz živinorejskih in poljedelskih krajev. Letna šola traja eno leto od novembra do konca oktobra in je namenjena sinovom iz vinorodnih krajev. Pouk je brezplačen. Plačujoči učenci plačujejo za hrano, stanovanje, kurjavo in svečavo po 30 K na mesec. Za sinove kranjskih posestnikov se dobe prosta mesta. Prošnje za sprejem in za prosta mesta je vložiti zadnji čas do dne 15. septembra t. l. na ravnateljstvo šole.

* **Na deželni gospodinski šoli** v Šmihelu pri Novem Mestu, ki je v zvezi s kmetijsko šolo na Grmu in ki stoji pod vodstvom šolskih sester De Notre Dame, se prične novo šolsko leto z mesecem oktobrom. Šola traja od oktobra do konca julija. Pouk je brezplačen. Notranje gojenke stanujejo v zavodu in plačujejo za hrano, stanovanje, kurjavo, svečavo in perilo po 30 K na mesec. Za hčere kranjskih posestnikov se dobe ustanove po 15 K na mesec. Prošnje za sprejem in za deželno ustanovo je vložiti do dne 1. septembra t. l. na vodstvo deželne gospodinske šole v Šmihelu, pošta Kandija.

Politični ogled.

— **Prestolonaslednik Franc Ferdinand** je bil v pondeljek, dne 11. t. m., pri cesarju v Ištu, da se mu je zahvalil za podeljeno imejateljstvo dragonskega polka št. 4, v katerem je prestolonaslednik svoj čas služil. Nekateri listi prinašajo vest, ki pa še do sedaj uradno ni potrjena, da bo letos prestolonaslednik potoval po Bosni in Hercegovini in se nazajgrede brzkone ustavi tudi v Zagrebu, ako se politične razmere na Hrvaškem do takrat spremenijo. V tem slučaju bo hrvaško ljudstvo prestolonasledniku, ki velja za velikega prijatelja Slovencev in Hrvatov, pridrilo velike narodne slavnosti. Prestolonaslednik bo letos sam osebno vodil cesarske manevre, ki bodo od 15. do 17. avgusta na južnem Češkem.

— **Štajerski deželni zbor.** O njem se sedaj zopet veliko govori in sicer, da se bodo začela nova pogajanja, da so slovenski poslanci neodjenljivi, da bodo kmalu nove volitve itd. Vse skupaj je izmišljeno. Vemo, da bi nemški liberalci radi imeli deželni zbor že sedaj, predno se v državnem zboru sklenejo novi davki. Ako bi namreč deželni zbor imel sedaj zasedanje, bi nemška večina takoj zvišala doklade za

25% in potem mirno čakala, da dobi z novimi davki še tudi od države približno 3 milijone prispevkov na prosto razpolago. Koliko bi Slovenci imeli od teh prosto razpoložljivih 3 milijonov, si lahko vsakdo predstavlja. Celo nemški kmečki poslanci nočejo sedaj nič vedeti o deželnem zboru in njihov list „Sonntagsbote“ piše v zadnji številki: „Dokler ne dobi dežela od države odkazanih novih dohodkov (iz malega davčnega načrta), služila bi delazmožnost deželnega zbora samo v svrhu zvišanja doklad za 25%; a noben resen politik tudi ne bo mnenja, da bi delal novi deželni zbor, dokler ni jasno rešeno vprašanje doklad.“ Torej priznavajo tudi nemški kmečki poslanci, da slovenska obstrukcija ni ravno tako nesametna, kakor govorijo nemški utarji v Ptuj in liberalci v Celju.

— **Istra v borbi.** List „Trentino“ poroča iz Trsta, da se jeseni odloči usoda istrskega deželnega zbora, ker nič več na to ne upajo, da bi bil sposoben delovati. Pri zadnjih razpravah pod predsedstvom cesarskega namestnika princa Hohenlohe se je pokazalo, da vsled laške prenapetosti ni mogoče doseči sporazuma med Hrvati in Slovenci in Italijani. Zastopniki Hrvatov in Slovencev so zahtevali, da naj se tako ustmeni, kakor pismeni odgovori na deželnemu zboru predlagane predloge, interpelacije in druge spise podajo v tistem jeziku, v katerem so bili vloženi. Nasproti temu pa Italijani vstrajajo na zahtevi, da ostane javni razpravni jezik v istrskem deželnem zboru laški. Radi tega nepremostljivega zadržka so ostala sprava pogajanja brez uspeha. Zastopniki vseh strank so na to izjavili, da jih več ne veseli, se še pogajati. Deželna vlada za to tudi ne namerava več pogajanja uvesti, marveč namerava istrski deželni zbor razpustiti, ukiniti kakor na Češkem deželno ustavo ter upostaviti upravno komisijo, v kateri bodo vladni komisar kot predsednik, dva jugoslovanska in dva italijanska uradnika pa kot prisednika. Nove volitve v Istri se tako kmalu ne razpišejo.

— **Deželnozbornske volitve** na Goriškem. Pri ožjih volitvah iz skupine mest in trgov v sredo, dne 6. t. m., so dobili kandidati laške ljudske (krščansko-socialne) stranke 1106 do 1146 glasov, laški liberalci pa 1162 do 1181 glasov. Izvoljeni so torej z znatno večino laški liberalni kandidati Bombig, Cesotutti, dr. Pinausig in dr. Pascolo. Združeni Slovenci so glasovali po večini za krščansko-socialne kandidate. Skupen naroden odbor je pozval vse slovenske volilce, naj vsi kot jeden mož glasujejo proti nestrpnim italijanskim liberalcem, ker so le-ti v narodnem oziru Slovencev mnogo bolj sovražni kot krščanski socialci. A pašli so se slovenski liberalci in konservativni starostrujarji, ki so na dan volitve strastno agitirali za liberalne kandidate in so tako pomagali, da so najzagriženejši narodni nasprotniki goriškega slovenstva z znatno večino bili izvoljeni. Liberalna in konservativna strankarska nestrpnost vzgaja izdajalce! Iz trgovske zbornice sta izvoljena dva italijanska liberalca, iz veleposestva so bili v laški skupini izvoljeni sami krščanski socialci, v slovenski skupini pa liberalca Matija Rutar in dr. Franke ter starostrujar dr. Anton Gregorčič, ki je s tem zlezal v liberalni tabor, samo da si za svojo osebo pribori mandat. S tem so volitve na Goriškem končane. Na laški strani imajo večino krščanski socialci, na slovenski vsled izdajstva starostrujarjev liberalci, ali kakor so se pred volitvami imenovali: neodvisni.

— **Deželni zbor tržaški** se je v svoji prvi seji dne 9. avgusta bavil z overovljenjem novih mandatov. V imenu Slovencev je pri tej priliki poslanec dr. Vilfan izjavil, da z ozirom na zadovoljivi končni vseh slovenska stranka ni vložila nikačega ugovora, da pa mora grajati način, kako je magistrat pristanski in pomanjkljivo sestavil volilne imenike. S tem ugovorom je slovenska stranka glasovala za overovljenje mandatov. Poslanca dr. Rybar in pa dr. Villan sta se pozneje hotela oglašiti še k besedi za različna vprašanja in nujne predloge, a italijanski predsednik je nepričakovano zaključil zasedanje, češ, da ne more dovoliti ničesar, kar ni na dnevnem redu.

— **Katoliški shod v Švic.** Pretekli teden se je vršil v Švic četrti katoliški shod v starodavnem mestu St. Gallen. Ob enem s shodom se je otvorila še tudi tamkaj razstava za cerkveno umetnost. Poleg posameznih zborovanj se je vršilo tudi veliko ljudsko zborovanje, katerega se je udeležilo okoli 50.000 ljudi. Med odseki je posebno pozornost vzbudil oni za katoliško visokošolstvo.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.
17. nedelja: 14. po Binkoštih; Liberat, m.; Libila, d.
18. pondeljek: Joahim, oče Mar. Dev.; Helena, kraljica.
19. torek: Ljudovik Toled, škof; Julij, muč.
20. sredo: Bernard, opat; Stefan, kralj.
21. četrtek: Ivana Franciška, vdova; Adolf, spozn.
22. petek: Timotej, mučenec; Hipolit, škof.
23. sobota: Filip Ben., spozn.; Bogovoljka.

* **Cerkveni knezi** na katoliškem shodu. Doslej so prijavi svojo udeležbo na hrvaško-slovenskem katoliškem shodu sledeči cerkveni knezi: dr. Anton Bauer, nadškof koadjutor zagrebški; dr. Krapac, biskup djakovski; D. Marčelič, biskup dubrovniški;

fra Alojzij Mišič, biskup mostarski; dr. Fran Sedej, nadškof goriški; dr. Mihael Napotnik, knezskoškof lavantinski; dr. Andrej Karlin, škof tržaški.

* **Cerkvene slavnosti** na hrvaško-slovenskem katoliškem shodu dne 24. do dne 27. avgusta t. l. v Ljubljani: V nedeljo dopoldne daruje sveto mašo na Kongresnem trgu pred nunsko cerkvi n. prevzvišenost nadškof zagrebški dr. Bauer. V pondeljek je v stolnici ob 7. uri zjutraj govor n. ekscelence goriškega metropolita dr. Sedeja o verskem življenju in nato pontifikalna sv. maša. V torek je ob istem času v stolnici govor prevzvišenega tržaškega vladika dr. Karlina o karitativnem delu in sledi pontifikalna sv. maša. V sredo ob 7. uri je v stolnici slovesni requiem za vse umrle člane prejšnjih katoliških shodov; daritev opravlja knez in škof dr. Anton Jeglič.

* **Duhovniške vesti.** Č. g. Lucij Selinšek, kapelan v Ptuj, pride za kateheta na Dunaj. Č. g. Avgustin Jager, mestni kapelan v Ptuj, je dobil župnijo Galicija, na katero bo dne 1. septembra umeščen, Č. g. Franc Božiček, kapelan v Selnici pri Mariboru, pride za provizorja v St. Jernej n. Muto. Č. g. Pavel Vesenjsek, semeniški duhovnik, pride za kapelana v Selnico pri Mariboru.

* **Izpremembe** v slovenski frančiškanski provinciji. Provincijalom frančiškanskega reda je bil znova izvoljen p. Angelu Mlejn, rodom Novomešan, kustosom p. Placid Fabiani, definatorjem p. Al. Furlan, p. Marijan Sirca, p. Kajetan Kogej in p. Kerubin Tušek. Nadalje so bili določeni: Ljubljana: p. Salvator Zobec, vodja III. reda, generalni komisar III. reda za provincijo. — Sv. Gora: p. Marijan Sirca, gvardijan; p. Simon Curin, vodja III. reda. — Kamnik: p. Konstantin Luser, vikarij; p. Salezij Vodusek; p. Ciprijan Napast, generalni lektor in apostolski arhivist. — Pazin: p. Kapistran Ferlin, gvardijan; p. Lenard Kalac, vikarij; p. H. Damiš, vodja III. reda in voditelj Marijine kongregacije za dijake. — Nazaret: p. Zofranj Kozlevčar. — Brežice: p. Albert Pirc, gvardijan; p. Kajetan Kogej, definator, magister kler. novincev, vikarij; p. Maksimilijan Brelih; p. Albin Poljanec, organist in učitelj gregorijanskega petja. — Gorica: p. Vincenc Kunstelj, gvardijan; p. Alfonz Furlan, definator, vodja III. reda. — Maribor: p. Klar Rottmann, vikarij; p. Anton Avbelj, katehet. — Sv. Trojica: p. A. Golob. — Brezje: p. Hieronym Knoblar, vodja svetišča; p. Bonaventura Rosman; p. Oto Kocjan.

* **Iz sodne službe.** V pokoj je stopil višjesodni svetnik pri mariborskem okrožnem sodišču dr. Fr. Vovšek. Ob tej priliki mu je cesar podelil naslov dvornega svetnika, k čemu mu iskreno čestitam. Vsi, ki so iskali pri sodišču v Mariboru pravice, bodo z žalostjo vzeli vpokojenje poštenega, nepristranskega, ljudomilega sodnika na znanje. Ljudstvo je videlo v njem pravega varuha pravice, ki ne gleda ne na desno ne na levo, ampak išče samo to, kar je prav. Svojemu narodu je ostal zvest v uradu in izven urada, bil je mož poštenjak od glave do pet. Za to je užival med slovenskim ljudstvom ne samo spoštovanje, ampak naravnost ljubezen, a tudi nasprotniki so se mu le s spoštovanjem bližali, ker ni bilo madeža na njem. Želimo blagemu gospodu dobro zasluženo pokoj, a venčar moramo reči, da je njegovo vpokojenje za slovensko ljudstvo in za ugled mariborskega sodišča velika izguba! Da bi jo nadomestil njemu po značaju in znanju enak naraščaj!

* **Slovenci, pozor.** Kakor se čuje, bo dne 23. t. m. novi mariborski most slovesno blagoslovljen in otvorjen. K otvoritvi pride baje tudi nadvojvoda Miroslov. „Marburger Zeitung“ je že prinesla oklic, naj Nemci pokažejo z okrašenjem hiš in z udeležitvijo nemški značaj mesta in okraja. Hočejo torej, da se pokaže Maribor in okolica pred visokim gostom v barvi, ki je v istini nima. Mesto Maribor je dvojezično mesto, in mariborski okraj je slovenski okraj. Slovenci moramo torej poskrbeti, da se pri pozdravu visokega gosta iz cesarske hiše pokaže resnični značaj mesta in okraja, ne pa lažnjivi. Udeležimo se v velikem številu otvoritve in blagoslovljenja ter porabimo to priliko, da na dostojen način pokažemo svetu, da še v Mariboru in okolici živijo tisoči in tisoči Slovencev. Tudi za ta slovesen dan se ne pustimo od Nemcev pokriti z mrtvaškim prtom. Slovenci, dne 23. avgusta na krov, kliče vas vaša domovinska dolžnost. Vse drugo bomo naznanili županom pismenim potom.

* **Liberalci besnijo.** Zmaga goriških liberalcev, pridobljene vsled nesloge v katoliški stranki, so našim štajerskim liberalcem glave popolnoma zmešale. Zadnji „Narodni List“ rohni kakor iz pekla pobegli bognasgavaruj nad „politikujočo duhovščino“ na Štajerskem ter meni o naših poslancih, da je že skrajni čas, da zginejo. Psodke, kakor: „besneči fajmoštri in kaplani“, „zbesneli duhovniki“, „duhovniški podrepaniki“, „duhovniški evenkoviči“ so nedolžni izrazi proti sovraštvu, ki veje iz vsake vrste. Že dolgo nismo čitali v predalih liberalnih listov s tako neizmerno jezo in najstrastnejšim srdom pisane članka. Zmaga na Goriškem je oživela medlo telo štajerskega liberalizma. Toda velik je razloček med štajerskimi in goriškimi liberalci. Goriški liberalni listi so zmerni in pisavi, stranka sama se ne veže z narodnimi nasprotniki, kakor naša z nemškutarji in Nemci, liberalni voditelji goriški so v istini narodnjaki, torej so razmere čisto drugačne, kot pri nas,